

*Пробоїв О.А., к.е.н., ст.викладач,
Івано-Франківський інститут менеджменту THEU,
olga_probojiv@mail.ru*

ВПЛИВ ГЛОБАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

У результаті поглиблення сучасних глобалізаційних процесів, зростання ринку євровалют, посилення ролі транснаціональних корпорацій, низки фінансових та нафтових криз, загострення міжнародної кризи заборгованості, починає активно змінюватися саме фінансове середовище. У світі активізується рух міжнародних капіталів, а багато країн, що розвиваються, усувають свої торговельні й фінансові обмеження, надаючи можливість фінансовим структурам, ринкам і інструментам впливати на їх економіку. Ці та інші передумови посилюють взаємозалежність економік країн, що може мати негативні наслідки в період фінансових криз для світової економіки в цілому, тому дана проблематика є особливо актуальною і потребує детального вивчення.

В останні роки вітчизняними та зарубіжними науковцями в цьому напрямку проведений цілий ряд досліджень. Відомими є напрацювання таких науковців: В. Гейця, Є.Савельєва, О.Сохацької, Ю.Макогона, Ю.Пахомова, В.Корнеєва, З.Луцишин, П.Гайдуцького, І.Дорошенко, О.Гаврегі, В.Писаренка, А.Сушкова, В.Підгірної та ін.

Слід зазначити, що більшість проведених досліджень розглядають причини і можливі шляхи подолання негативного впливу фінансових криз на економіку окремих країн. У сучасних наукових працях недостатньо уваги приділяється вивченню наслідків впливу глобальної фінансової кризи на світову економіку в цілому, що зумовило вибір мети даного дослідження.

Економічний спад у світі та ускладнення міжнародних торговельних відносин викликали у країн-боржників важкі проблеми з обслуговуванням боргів. Завдяки інтенсивній інтеграції обсяг торгівлі та переміщення капіталу в цих країнах зростає швидше, ніж саме виробництво. Значні коливання валютних курсів і зміна процентних ставок по кредитах на міжнародному ринку спричинили загострення кризи заборгованості [1].

Нові економічні умови зумовлюють проблеми і в економіках розвинених країн. Жорсткі структурні рамки, контроль за цінами на енергоносії, невідповідність обмінних курсів та перепони на шляху торгівлі у цих державах заважають адаптації до нових умов та уповільнюють вихід з економічного спаду [3, с.6].

Фінансова глобалізація на певному етапі свого розвитку призводить до підвищеної нестабільності національних ринків внаслідок тісної інтеграції країн до світової економіки [5, с.805]. Наслідки світової фінансової кризи знайшли своє відображення у рівні економічного зростання промислово розвинутих країн і країн, що розвиваються (рис. 1).

Figure 1. Global GDP Growth
(Percent; quarter-over-quarter, annualized)

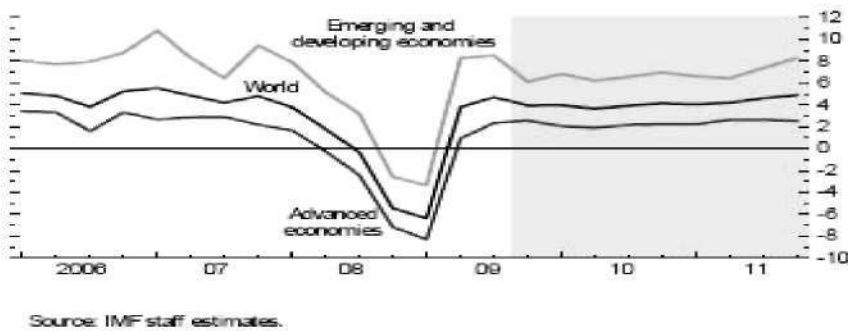

Рис.1. Вплив фінансової кризи на економічне зростання країн світу

Така фінансова нестабільність, в першу чергу, пов'язана із підвищеною мобільністю капіталів, режимом плаваючих обмінних курсів та фінансовою лібералізацією, що стало наслідком втілюваної більшістю країн світу політики у сферах макроекономіки та фінансового регулювання. Про важливість вирішення проблем світових фінансових криз говорить і те, що останні засідання МВФ присвячені саме цій проблемі, тому пошук шляхів запобігання виникненню криз, прийняття необхідних заходів для пом'якшення та ліквідації їх наслідків, належать до числа головних завдань при інтеграції України у світовий фінансовий простір [2]. Результатом вирішення цих завдань має бути завчасне виявлення та ліквідація передумов фінансової нестабільності, обмеження національного ринку від негативного впливу міжнародних кризових процесів [4].

Тому необхідно розглянути методи та інструменти державної політики, спрямованої на подолання негативних явищ, які виникають внаслідок впливу фінансової кризи на національну економіку в період поглиблення інтеграційних й глобалізаційних тенденцій у світовому господарстві. До таких методів можна віднести методи контролю за міжнародними потоками капіталів. Розбалансованість фінансової системи держави, платіжна криза, що була спричинена переходом до світових цін на енергоносії, відсутність необхідних внутрішніх нагромаджень об'єктивно зумовили потребу в залученні зовнішніх коштів для відновлення господарської рівноваги, забезпечення сталого економічного зростання.

Надходження капіталу з-за кордону може проходити у двох основних формах: у вигляді кредитів або інвестицій у виробництво, його окремі галузі чи підприємства. Інвестиції є більш привабливою й ефективною формою залучення іноземного капіталу, оскільки дають можливість вирішувати стратегічні завдання економічного розвитку на основі запровадження досягнень науково-технічного прогресу та передового досвіду в управлінні. Надходження іноземного капіталу в матеріальне виробництво більш вигідне, ніж отримання та використання кредитів для закупівлі необхідних товарів, що витрачаються, як правило, не за цільовим призначенням і тільки збільшують державний борг.

Проте слід мати на увазі, що економічні інтереси іноземних інвесторів і української сторони не завжди збігаються. Україна зацікавлена у відновленні свого виробничого потенціалу, структурній перебудові виробництва та споживчого ринку, насиченні його недорогими високоякісними товарами, залученні у виробництво передової техніки, технології та культури управління. Іноземні інвестори заінтересовані передусім в отриманні прибутків за рахунок природних ресурсів України, кваліфікованої та дешевої робочої сили, досягнень вітчизняної науки та техніки, відсутності конкуренції на внутрішньому ринку. Тому перед Україною стоїть досить складне завдання: створити

сприятливі умови для залучення іноземного капіталу та використати його в національних інтересах.

Світовий фінансовий сектор нині вийшов за рамки доступного контролю і перебуває у стані хаотично-плаваючої структуризації та оновлення, потребуючи перегляду існуючої системи контролю із заміною її на координуючу архітектуру. В цій архітектурі інституції мають напрацьовувати і здійснювати на міжнародному рівні спільну стратегію з урегулювання та координації світових ринків.

Література

1. Итрилигейтор М.Д. Глобализация как источник международных конфликтов и обострения конкуренции/ М.Д. Итрилигейтор // Проблемы теории и практики управления. – 2000. – №6. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ptpu.ru/issues/6_98/6_6_98.htm.
2. Корнеев В. Криза на фінансових ринках: перші підсумки та прогнози / В.Корнеев // Фінансовий ринок України. – 2009. – №2 (64). – С. 5-8.
3. Кузнецов О. Вільгельм Ханкель: від Бреттон-Вудсу - до Маастрихту / О.Кузнецов // Вісник НБУ. – 2001. – № 8. – С.6-9.
4. Луцишин З.О. Тенденції світового фінансового ринку, економічна криза та інтеграційний курс України / З.О.Луцишин, О.О.Луцишин // Фінансовий ринок України. – 2008. – №11 (61). – С. 6-11.
5. Underhill G. State, Market and Global Political Economy / G.Underhill // International Affairs. — 2000. — V. 76 (4). — P. 805-824.